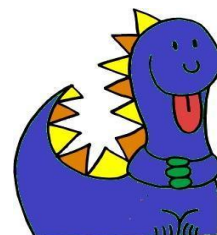
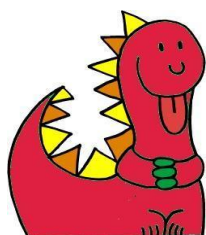

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Školní vzdělávací program pro
předškolní vzdělávání

1	Identifikační údaje o škole	4
1.1	Název ŠVP	4
1.2	Údaje o škole	4
1.3	Zřizovatel	4
1.4	Platnost dokumentu	4
2	Obecná charakteristika školy	5
2.1	Velikost školy	5
2.2	Lokalita školy	5
2.3	Charakter a specifika budovy	5
3	Podmínky vzdělávání	7
3.1	Věcné podmínky	7
3.2	Životospráva	7
3.3	Psychosociální podmínky	9
3.4	Organizace chodu	10
3.5	Řízení mateřské školy	11
3.6	Personální a pedagogické zajištění	15
3.7	Spoluúčast rodičů	18
3.8	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	18
3.9	Podmínky vzdělávání dětí nadaných	19
3.10	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	19
4	Organizace vzdělávání	21
5	Charakteristika vzdělávacího programu	23
5.1	Zaměření školy	23
5.2	Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu	23
5.3	Metody a formy vzdělávání	24
5.4	Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných	25
5.5	Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let	27
6	Vzdělávací obsah	30
6.1	Integrované bloky	30
6.1.1	Podzim se sluníčkem a zvířátky	30
6.1.2	Zima se sluníčkem a zvířátky	50
6.1.3	Jaro se sluníčkem a zvířátky	95
6.1.4	Léto se sluníčkem a zvířátky	117
6.2	Popis zpracování třídního vzdělávacího programu	141
6.3	Dílčí projekty a programy	141
7	Evaluační systém – evaluační činnosti školy	142
8	Autoevaluace školy	145

1 Identifikační údaje o škole

1.1 Název ŠVP

Školní vzdělávací program pro PV - ZŠ a MŠ Bez hranic: SLUNÍČKO A ZVÍŘÁTKA POZNÁVAJÍ SVĚT

1.2 Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY: Základní škola a Mateřská škola Bez hranic

SÍDLO ŠKOLY: Malcova 171, Mšec, 27064

KONTAKTY:

e-mail: dvorak@skolabezhranic.cz, **web:** <https://www.skolabezhranic.cz/>

REDIZO: 691006091

IČO: 02413612

STATUTÁRNÍ ZÁSTUPCE ŠKOLY: Mgr. Milan Dvořák

ZPRACOVATELÉ PROGRAMU: Mgr. Pavlína Skleničková - koordinátor ŠVP

Bc. Jitka Svobodová - vedoucí mateřských škol Bez hranic

1.3 Zřizovatel

NÁZEV ZŘIZOVATELE: DSO (Dobrovolný svazek obcí) Bez hranic

ADRESA ZŘIZOVATELE: Tyršovo náměstí 109, 270 64 Mšec

1.4 Platnost dokumentu

PLATNOST DOKUMENTU: od 1. 9. 2021

.....
ředitel školy

Mgr. Milan Dvořák

.....
Razítko školy

2 Obecná charakteristika školy

2.1 Velikost školy

Kapacita školy: MŠ Mšec - 50, MŠ Srbeč - 25, MŠ Tuřany - 50

Počet tříd: MŠ Mšec - 2 (Žabička, Sluníčko), MŠ Srbeč - 1 (Beruška), MŠ Tuřany - 2 (Modrý dráček, Červený dráček)

Počet pracovníků: MŠ Mšec - 4 pedagogové, 1 provozní pracovník, MŠ Srbeč - 2 pedagogové, 2 provozní pracovníci, MŠ Tuřany - 4 pedagogové, 1 provozní pracovník

V případě potřeby a možnosti je stálý počet pracovníků doplňován o další pracovníky (např. asistent pedagoga...).

2.2 Lokalita školy

Lokalita školy:

MŠ Mšec - vesnické, málo frekventované prostředí

MŠ Srbeč - vesnické, málo frekventované prostředí

MŠ Tuřany - vesnické, málo frekventované prostředí

2.3 Charakter a specifika budovy

Charakter a specifika budovy/budov:

MŠ Mšec - Pro celodenní pobyt dětí v mateřské škole jsou využívány přízemní prostory místního zámku s bohatou historickou minulostí. V jednom z křídel máme k dispozici 2 prostorné herny, 2 ložnice, pracovní koutek, šatnu, kuchyni a sociální zařízení.

K vycházkám a hrám slouží oplocená školní zahrada, na které stojí herní prvky: hrad Bajaja, drak, formanský vůz, 2 koníci, houpačky, kolotoč, vlnobití, chůdy, dvě vylepšená pískoviště, stůl a lavičky pro zábavu, hry a odpočinek dětí při pobytu venku. Venkovní hračky a sportovní nářadí ukládáme do dvou dřevěných domečků na zahradě školy.

MŠ Srbeč - Mateřská škola se nachází v patrové budově ve středu obce. Budova prochází v posledních letech významnými rekonstrukcemi. Například byla vyměněna okna, předělány podlahy a také celá kuchyně prošla velkou rekonstrukcí podle platných hygienických norem. Opravy se týkaly rovněž umývárny, sociálních zařízení... Školka disponuje velkou zahradou po celkové rekonstrukci s novými herními prvky.

MŠ Tuřany - Budova MŠ Tuřany je od roku 2014 situována především v 1.patře nové budovy, kde jsou dětem k dispozici 2 prostorné herny, které slouží zároveň jako ložnice, šatna, prostorná umývárna a WC. V přízemí je situována jídelna. Školka disponuje oplocenou školní zahradou s herními prvky, pískovištěm a úložným prostorem na venkovní hračky.

Dopravní dostupnost školy:

MŠ Mšec - autobus (zastávka cca 180 m)

MŠ Srbeč - autobus (zastávka cca 125 m)

MŠ Tuřany - autobus (zastávka cca 180 m)

Informace z historie školy:

MŠ Mšec - Mateřská škola ve Mšeci je škola s dlouholetou tradicí, která byla založena v padesátých letech minulého století. Umístěna je v historické budově Mšeckého zámku.

MŠ Srbeč - Mateřská škola Srbeč je škola s dlouholetou tradicí. Původně byla mateřská škola součástí základní školy a po zvyšujícím se počtu dětí byla vybrána jiná budova, kde se časem přistavěla třída. Škola byla dvoutřídní, po poklesu počtu dětí se stala jednotřídní.

MŠ Tuřany - Původní budova MŠ byla vystavěna v roce 1970 - byla to jednotřídní mateřská škola s dostatečně velkými prostory pro rozmanité činnosti. Děti měly volně k dispozici prostory třídy s námětovými koutky, hernu, ložnici, umývárnu a šatnu, a to v průběhu celého dne.

V průběhu let docházelo k postupnému zlepšení vybavenosti třídy a herny nábytkem a pomůckami.

Škola byla s celodenním provozem, s dětmi pracovala ředitelka MŠ a jedna učitelka, spolupracovala školnice i kuchařky.

Školu navštěvovaly děti smyslově a tělesně zdravé ve věku zpravidla 3 – 6 let. Stanovená kapacita byla 25 dětí, dle „zařazení do sítě“.

Škola byla postavena na okraji vsi u autobusové zastávky. K mateřské škole patřila také přilehlá školní zahrada, která byla velice využívána. V původní budově mateřské školy v průběhu let proběhla rekonstrukce oken, rekonstrukce ½ vnitřní budovy a také zlepšení vybavenosti jak třídy, tak i zahrady. Budova byla vytápěna kotlem na tuhá paliva. Dětský nábytek i hračky jsou zdravotně nezávadné a postupně se modernizoval a doplňoval s ohledem na rozvoj a vývoj dětí. Vše v prostorách bylo umístěno tak, aby byla dodržena dostupnost hraček a také rozvoj samostatnosti dětí.

10. 2. 2014 byla uvedena do provozu nová budova mateřské školy, která je větší a školka se stala dvoutřídní mateřskou školou s kapacitou 50 dětí. Součástí budovy je i nová kuchyň a jídelna - zvláště pro MŠ a ZŠ.

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Všechny MŠ Bez hranic mají dostatečně velké prostory dle příslušných předpisů, které jsou uspořádány tak, aby vyhovovaly nejrůznějším skupinovým i individuálním činnostem dětí. Dětský nábytek, tělocvičné nářadí, zdravotně hygienické zařízení (umývárny, toalety) i vybavení pro odpočinek dětí (lůžka) jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům, odpovídají počtu dětí, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné a jsou estetického vzhledu. Všechny MŠ Bez hranic jsou vybaveny hračkami, pomůckami, náčiním, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí i jejich věku; toto je průběžně obnovováno, doplňováno a pedagogy plně využíváno. Hračky, pomůcky, náčiní a další doplňky nebo alespoň jejich podstatná část je umístěna tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je samostatně brát a zároveň se vyznaly v jejich uložení; jsou stanovena pravidla pro jejich využívání učiteli i dětmi. Prostředí MŠ Bez hranic je upraveno tak, aby dětské práce byly přístupné dětem i jejich rodičům. Každá MŠ Bez hranic má v blízkosti budovy i zahradu či hřiště. Tyto prostory jsou vybavené tak, aby umožňovaly dětem rozmanité pohybové a další aktivity. Všechny vnitřní i venkovní prostory MŠ Bez hranic splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů (např. čistota, teplota, vlhkost vzduchu, osvětlení, hluchost, světlo a stín, alergizující či jedovaté látky a rostliny)

Do budoucna chce vedení ZŠ a MŠ Bez hranic všechny MŠ postupně dovybavovat moderními prvky, obnovovat inventář (nábytek, vybavení, hračky,...) a také modernizovat vzhled budov, čímž chce systematicky a efektivně zlepšovat podmínky pro vzdělávání.

3.2 Životospráva

Základem Životosprávy člověka je výživa, stravování, osobní hygiena, režim dne a práce, aktivní a pasivní odpočinek, vyváženost fyzické a duševní práce. Základy návyků vedoucích ke zdravému životnímu stylu se vytváří již v raném věku dítěte a mateřská škola může mít v této oblasti významný vliv.

Složení a nabídka stravy v MŠ vede děti k pestré a zdravé výživě s respektováním individuálních zdravotních hledisek jednotlivých dětí. S tím jsou seznámeni i rodiče na třídních schůzkách a konkrétní jídelníček je vždy vyvěšen na nástěnce a webových stránkách.

Velice důležitou součástí je pitný režim. Nejvhodnější tekutinou je voda. Děti mají stálý přístup k vodě ve třídách i venku. Vzor učitelky/učitele a povzbuzování k dodržování pitného režimu je nutností.

Některé děti jedí různé potraviny poprvé až v MŠ a proto je třeba jim poskytnout dostatečný prostor k navyknutí.

Důležitou součástí Životosprávy je také dodržení pravidelného režimu, který pak přispívá k celkové pohodě, ale musí být zároveň dostatečně flexibilní (s ohledem na děti mladší 3 let a děti integrované), v případě potřeby zareagovat na nenadálé situace bez velkého narušení.

Režim dne koresponduje s platnými právními předpisy (rozestupy mezi jídlem). Někdy je umožněno dětem v brzkých hodinách dojít svačinu z domova.

Svačina je v MŠ podávána v 9:00 h.

Pobyt venku je dopoledne dvouhodinový. Důvodem pro jeho zkrácení jsou pouze extrémní podmínky (tropické vedro, mráz pod -10 °C, prudký déšť, smog...).

Je vhodné zajistit správné oblečení – spolupráce s rodiči. Pro pobyt venku jsou využívány i odpolední hodiny (pokud to počasí dovolí).

V průběhu celého dne je dětem dopřán dostatečný spontánní pohyb a to nejen venku ale i ve třídě (třída – dostatečný prostor, venku – průlezky, písek volný prostor k různým aktivitám), jako zpestření jsou výlety do přírody.

K volnému prostoru také patří dodržování bezpečnosti a to jak vhodným umístěním pomůcek, tak i dodržování zásad při hraní.

Do vybavení třídy patří také interaktivní tabule, která má určitá pravidla užívání. Dítě by prací na počítači nemělo strávit více, jak 15 min. Jen ve výjimečných případech je využíván pro shlédnutí pohádek a nebo naučných programů.

Odpolední odpočinek je od 13:00 h – 14:30 h. Snažíme se respektovat individuální potřeby aktivity, spánku a odpočinku. Pro děti nespavce je ve vedlejší třídě k dispozici možnost odpočinku i klidových her:

- dětem je poskytnuta plnohodnotná a vyvážená strava a pitný režim
- děti nejsou násilně nuceny do jídla
- děti jsou každodenně venku a dostatečně dlouho
- děti mají dostatek volného pohybu
- učitelé se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu

3.3 Psychosociální podmínky

V mateřské škole totiž nejde pouze o plánování řízených činností - tedy o zacílené didaktické práce učitelky, prostřednictvím nichž bychom rozvíjeli kompetence předškolního dítěte. Většina kompetencí se týká psychosociálních dovedností dítěte, pro které je daleko důležitější vytvářet podmínky pro přirozené možnosti rozvíjení, zdokonalování. To je důvodem, proč by měla být třída místem společného setkávání a tvoření dětí. Jedním z důležitých ukazatelů kvalitního a podnětného prostředí je umístění hraček a dalších materiálů pro hru. Ty by měly být pro děti dobře viditelné a přístupné - tzn. ve výši jejich očí a v otevřených policích. Děti by měly mít možnost samostatně si je brát a zároveň se vyznat v jejich uložení.

V mateřské škole:

- Snažíme se, aby se děti i dospělí cítili v prostředí školky dobře, spokojeně, jistě a bezpečně.
- Nově příchozí dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí i situaci.
- Učitelé respektují potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování. Děti nejsou neúměrně zatěžovány, či neurotizovány spěchem.
- Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich není zvýhodňováno ani znevýhodňováno.
- Jakékoliv projevy nerovností, podceňování a zesměšňování dětí je nepřístupné.
- Učitelé se vyhýbají negativním slovním komentářům a podporují děti v samostatných pokusech, dostatečně chválí a pozitivně hodnotí. Ve vztazích mezi učiteli a mezi dětmi se projevuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost a zdvořilost, solidarita, vzájemná pomoc a podpora.
- Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů. Třída je pro děti kamarádkým společenstvím.
- Při vstupu dítěte do mateřské školy nabízíme individuálně adaptační režim, vždy se mohou rodiče s třídními učiteli předem dohodnout na vhodném postupu.
- Do mateřské školy patří pouze děti zdravé, učitelé mají právo, v zájmu zachování zdraví ostatních dětí, děti s nachlazením či jinými infekčními onemocněními do MŠ nepřijmout.
- Rodiče jsou povinni hlásit výskyt infekčního onemocnění v rodině a veškeré důležité údaje o zdraví dítěte. Po vyléčení infekčního onemocnění dítě do MŠ přijímáme s potvrzením lékaře, které nám zaručí jeho uzdravení (v zájmu zdraví ostatních dětí).
- Rodiče jsou povinni nahlásit ihned změny v osobních datech dítěte, změny telefonního spojení na rodiče, změnu zdravotní pojišťovny dítěte.
- Rodiče jsou povinni oznámit škole předem známou nepřítomnost dítěte. Není-li nepřítomnost předem známá, omluví dítě neprodleně ten den do 7:00h. telefonem nebo osobně.

- Otázky týkající se stravování projednává rodič s vedoucí Školní jídelny. Rodič je povinen si včas zjistit termíny k úhradě a tyto bezpodmínečně dodržet!

3.4 Organizace chodu

V MŠ je zajištěn celodenní provoz.

Ve třídě se pracuje s dětmi všech věkových kategorií a s dětmi s odloženou školní docházkou. Dle potřeb dětí je uplatňován individuální přístup, v případě odložené školní docházky hlavně podle doporučení PPP.

Organizace

MŠ Tuřany	MŠ Mšec	MŠ Srbeč
6:30h – 16:30h	6:30h – 16:30h	6:30h – 16:00h

Režim dne je maximálně uvolněn tak, aby bylo možné co nejvíce vyhovět potřebám a zájmům dětí. V průběhu celého dne postupují individuální i skupinové hry, spontánní činnosti a činnosti řízené vedoucí k plnění úkolů dané ŠVP, cvičení, hygiena, stravování, pitný režim, pobyt venku, odpočinek.

Přímou výchovnou práci si učitel přizpůsobuje během dopoledne dle svého uvážení a momentální situace. Děti mají stejné možnosti, stejná práva i stejné povinnosti.

- **pracoviště Mšec**

<i>od</i>	<i>do</i>	
6:30	8:00	<i>příchod, předávání dětí pedagogickým pracovníkům, spontánní zájmové aktivity dětí</i>
8:00	8:45	<i>pohybové aktivity</i>
8:45	9:30	<i>dopolední svačina</i>
9:30	10:00	<i>vzdělávací aktivity řízené pedagogickými pracovníky v souladu s ŠVP</i>
10:00	11:45	<i>vzdělávací aktivity při pobytu dětí mimo budovu školy (školní zahrada), příp. v prostorách školy nebo jiných prostorách</i>
11:45	12:30	<i>oběd a osobní hygiena dětí (12:15 h – 12:30 h rozcházení dětí po obědě)</i>
12:30	14:30	<i>hygiena, příprava na spánek, spánek a odpočinek dětí, individuální práce s dětmi s nižší potřebou spánku</i>
14:30	15:00	<i>odpolední svačina</i>
15:00	16:00	<i>volné činnosti a aktivity dětí řízené pedagogickými pracovníky v budově školy nebo mimo budovu školy, rozcházení dětí</i>

• **pracoviště Srbeč**

<i>od</i>	<i>do</i>	
6:30	8:00	<i>příchod, předávání dětí pedagogickým pracovníkům, spontánní zájmové aktivity dětí</i>
8:00	8:40	<i>pohybové aktivity</i>
8:40	9:00	<i>dopolední svačina</i>
9:00	9:35	<i>vzdělávací aktivity řízené pedagogickými pracovníky v souladu s ŠVP</i>
9:35	11:45	<i>vzdělávací aktivity při pobytu dětí mimo budovu školy (školní zahrada), příp. v prostorách školy nebo jiných prostorách</i>
11:45	12:15	<i>oběd (12:15 h – 12:30 h rozcházení dětí po obědě)</i>
12:15	14:15	<i>osobní hygiena dětí, spánek a odpočinek dětí, individuální práce s dětmi s nižší potřebou spánku</i>
14:15	14:45	<i>hygiena, otužování, odpolední svačina</i>
14:45	16:00	<i>volné činnosti a aktivity dětí řízené pedagogickými pracovníky v budově školy nebo mimo budovu školy, rozcházení dětí</i>

• **pracoviště Tuřany**

<i>od</i>	<i>do</i>	
6:30	8:30	<i>příchod, předávání dětí pedagogickým pracovníkům, spontánní zájmové aktivity dětí</i>
8:30	9:00	<i>ranní komunitní kruh a pohybové aktivity</i>
9:00	9:20	<i>dopolední svačina</i>
9:20	10:00	<i>vzdělávací aktivity řízené pedagogickými pracovníky v souladu s ŠVP</i>
10:00	11:30	<i>vzdělávací aktivity při pobytu dětí mimo budovu školy (školní zahrada), příp. v prostorách školy nebo jiných prostorách</i>
11:30	12:30	<i>oběd a osobní hygiena dětí (12:15 h – 12:30 h rozcházení dětí po obědě)</i>
12:30	14:15	<i>spánek a odpočinek dětí, individuální práce s dětmi s nižší potřebou spánku</i>
14:15	14:45	<i>odpolední svačina</i>
14:45	16:30	<i>volné činnosti a aktivity dětí řízené pedagogickými pracovníky v budově školy nebo mimo budovu školy, rozcházení dětí</i>

3.5 Řízení mateřské školy

Statutárním orgánem školy je **ředitel**.

Ředitel řídí ostatní vedoucí pracovníky školy a koordinuje jejich práci při zajišťování funkcí jednotlivých útvarů. Koordinace se uskutečňuje zejména prostřednictvím porad vedení školy. Jedná ve všech záležitostech jménem školy, pokud nepřenesl svoji pravomoc na jiné pracovníky v jejich pracovních náplních, vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně zaměstnance motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci.

Rozhoduje o majetku a ostatních prostředcích svěřených škole, o hlavních otázkách hospodaření a mzdové politiky a zajišťuje účinné využívání prostředků hmotné zainteresovanosti k diferencovanému odměňování pracovníků podle výsledků jejich práce. Schvaluje všechny dokumenty a materiály, které tvoří výstupy ze školy.

Ředitel školy při výkonu své funkce je dále oprávněn písemně pověřit pracovníky školy, aby činili vymezené právní úkony jménem školy. Schvaluje organizační strukturu školy a plán pracovníků jednotlivých útvarů, rozhoduje o záležitostech školy, které si vyhradil v rámci své pravomoci, odpovídá za plnění úkolů civilní obrany a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci; plánuje, organizuje, koordinuje a kontroluje úkoly a opatření směřující k zabezpečení činnosti školy v této oblasti.

Při vedení zaměstnanců ředitel vytváří ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, zapojuje spolupracovníky do řízení mateřské školy, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názor. Podporuje a motivuje spoluúčast všech členů týmu na rozhodování o zásadních otázkách školního programu.

Vedoucí všech MŠ Bez hranic

Všechna tři pracoviště (MŠ Mšec, MŠ Srbeč, MŠ Tuřany) vede vedoucí MŠ Bez hranic. Úzce spolupracuje s vedoucími jednotlivých pracovišť, metodicky je vede.

Ostatní pracovníci školy

Každá škola (každé pracoviště) má svoji/svého **vedoucí pracoviště - vedoucí MŠ**. Vedoucí pracovníci odpovídají za organizaci písemného styku podle spisového řádu a předpisu o oběhu účetních dokladů, za věcnou a obsahovou správnost všech písemných materiálů předkládaných pracovištěm, za vyřizování stížností, oznámení a podnětů, týkajících se jejich pracoviště.

Jednotlivé třídy jsou vedeny **třídní učitelkou/třídním učitelem**.

Všichni pracovníci jsou povinni dodržovat ustanovení všech platných právních a organizačních norem a dále zejména zajistit, aby pracovníci plnili úkoly včas a hospodárně, kontrolovat věcnou

správnost, hospodářskou odůvodněnost a zákonnost provedených prací a optimální využívání provozního zařízení a veškerého materiálu, vytvářet příznivé fyzické i psychické pracovní prostředí, vést pracovníky k pracovní kázni, oceňovat jejich iniciativy a pracovní úsilí, vyvozovat důsledky z porušení pracovních povinností.

Na každém pracovišti pracuje **pedagogický sbor** jako tým, ke spolupráci jsou přizváni také **rodiče**.

Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů. Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje, jak ústně, tak i na nástěnkách.

Rodiče mohou spolurozhodovat při plánování programu mateřské školy, při řešení vzniklých problémů.

Učitelé pravidelně informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení.

Domlouvají se s rodiči o společném postupu při jeho výchově a vzdělání.

Učitelé chrání soukromí rodiny a zachovávají patřičnou mlčenlivost o jejich vnitřních záležitostech.

Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě, nabízí rodičům poradenský servis.

Využíváme profese rodičů návštěvami v zaměstnání, v MŠ.

Rodiče se podílejí na opravě i budování bezpečného a estetického prostředí. Při zápisu do MŠ pořádáme „Den otevřených dveří v MŠ“ a snažíme se společně s rodiči o obnovu vybavení.

Škola dále spolupracuje s partnery :

- místní OÚ
- knihovny
- Policie ČR
- kulturní akce (divadla, kina...), sportovní akce, přednášky...
- chovatelské spolky (ukázky výcviku, chovu...)
- vzájemná spolupráce s blízkými ZUŠ, ZŠ, MŠ

- úzká spolupráce se ZŠ Bez hranic
- plavecké školy
- PPP SK (Kladno, Rakovník), SPC (Kladno, Rakovník, Stochov)
- získávání sponzorů

Organizační a řídicí normy

Škola se při své činnosti řídí zejména základními organizačními směrnici.

Strategie řízení

Kompetence pracovníků v jednotlivých klíčových oblastech jsou stanoveny v pracovních náplních.

Pracovní náplně jsou členěny tak, aby z nich vyplývalo: zařazení do platové třídy, klíčové oblasti pracovních činností zaměstnance, komu je pracovník přímo podřízen, jaký útvar (které pracovníky) řídí a v jakém rozsahu a o čem sám rozhoduje, aniž by musel získat souhlas nadřízeného pracovníka, co předkládá k rozhodnutí nadřízenému pracovníkovi, v jakém rozsahu jedná jménem školy v externích vztazích, jaká mimořádná opatření má ve své působnosti.

Jednotlivé útvary pracují samostatně v rozsahu kompetencí stanovených v pracovní náplni vedoucího útvaru.

Je vytvořen funkční informační systém mezi vedením školy i jednotlivými pedagogy a provozními pracovníky, a to jak uvnitř mateřské školy, tak i navenek vzhledem k rodičům (např.: webové stránky školy, pracovní emailové adresy, využívání zasílání informací přes Školu On Line, nástěnky v šatně MŠ, komunikace pomocí školních mobilních telefonů....).

Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční - opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětnou vazbu. Ředitel vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s koordinátorem ŠVP a vedoucí všech MŠ Bez hranic, na základě úzké spolupráce se všemi pedagogickými pracovníky školy. Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy, jsou smysluplné a užitečné. Z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Všichni zaměstnanci, kteří pracují v mateřské škole jako pedagogičtí pracovníci, mají předepsanou odbornou kvalifikaci. Ti, kterým část odbornosti chybí, si ji průběžně doplňují. Pedagogičtí pracovníci mají po dobu výkonu své pedagogické činnosti povinnost dalšího vzdělávání, kterým si obnovují, udržují a doplňují kvalifikaci.

Pedagogičtí pracovníci se mohou účastnit dalšího vzdělávání, kterým si zvyšují kvalifikaci. Zvýšením kvalifikace se podle zvláštního právního předpisu rozumí též její získání nebo rozšíření. Ředitel školy organizuje další vzdělávání pedagogických pracovníků podle plánu dalšího vzdělávání, který stanoví po předchozím projednání. Při stanovení plánu dalšího vzdělávání je nutno přihlížet ke studijním zájmům pedagogického pracovníka, potřebám a rozpočtu školy.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků se uskutečňuje:

- a) na vysokých školách, v zařízeních dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a v jiných zařízeních (dále jen „vzdělávací instituce“) na základě akreditace udělené ministerstvem;
- b) samostudiem;
- c) dalším vzděláváním zdravotnických pracovníků podle zvláštního právního předpisu v případě učitelů zdravotnických studijních oborů.

Dokladem o absolvování dalšího vzdělávání je osvědčení vydané vzdělávací institucí, která další vzdělávání uskutečňovala.

Pedagogický sbor, resp. pracovní tým funguje na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel. Ředitel podporuje profesionalizaci pracovního týmu, sleduje udržení a další růst profesních kompetencí všech pedagogů (včetně své osoby), vytváří podmínky pro jejich další systematické vzdělávání.

Služby učitelů jsou organizovány tak, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna optimální pedagogická péče o děti. Je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů ve třídě:

MŠ Mšec

Učitel 1		Učitel 2	
pondělí	7,00-12,30	pondělí	10,00-16,30
úterý	7,00-12,30	úterý	10,00-16,00
středa	7,00-12,30	středa	10,00-16,00
čtvrtek	7,00-12,30	čtvrtek	10,00-16,00
pátek	7,00-12,30	pátek	10,00-16,00

Učitel 1		Učitel 2	
pondělí	10,00-16,00	pondělí	6,30-13,00
úterý	10,00-16,00	úterý	6,30-13,00
středa	10,00-16,00	středa	6,30-13,00
čtvrtek	10,00-16,00	čtvrtek	6,30-12,30
pátek	10,00-16,00	pátek	6,30-12,30
Učitel 3		Učitel 4	
pondělí	6,30-12,30	pondělí	10,00-16,00
úterý	6,30-12,30	úterý	10,00-16,30
středa	6,30-12,30	středa	10,00-16,30
čtvrtek	10,00-16,30	čtvrtek	6,30-12,30
pátek	10,00-16,30	pátek	6,30-12,30
Učitel 3		Učitel 4	
pondělí	10,00-16,00	pondělí	6,30-12,30
úterý	6,30-12,30	úterý	10,00-16,30
středa	6,30-12,30	středa	10,00-16,30
čtvrtek	10,00-16,30	čtvrtek	6,30-12,30
pátek	10,00-16,30	pátek	6,30-12,30

MŠ Tuřany

Učitel 1		Učitel 2	
pondělí	7,00-13,00	pondělí	9,45-16,30
úterý	7,00-12,15	úterý	9,45-16,30
středa	7,00-12,15	středa	9,45-16,30
čtvrtek	7,00-12,15	čtvrtek	9,45-16,30
pátek	7,00-12,15	pátek	10,00-16,30
Učitel 1		Učitel 2	
pondělí	10,30-16,30	pondělí	7,00-13,45
úterý	11,15-16,30	úterý	7,00-13,45
středa	11,15-16,30	středa	7,00-13,45
čtvrtek	11,15-16,30	čtvrtek	7,00-13,45
pátek	11,15-16,30	pátek	7,00-13,30

Učitel 3		Učitel 4	
pondělí	6,30-13,15	pondělí	9,45-16,30
úterý	6,30-13,15	úterý	9,45-16,30
středa	6,30-13,15	středa	9,45-16,30
čtvrtek	6,30-13,15	čtvrtek	9,45-16,30
pátek	6,30-13,00	pátek	10,00-16,30
Učitel 3		Učitel 4	
pondělí	9,45-16,30	pondělí	6,30-13,15
úterý	9,45-16,30	úterý	6,30-13,15
středa	9,45-16,30	středa	6,30-13,15
čtvrtek	9,45-16,30	čtvrtek	6,30-13,15
pátek	10,00-16,30	pátek	6,30-13,00

MŠ Srbeč

Učitel 1		Učitel 2	
pondělí	6,30-13,00	pondělí	9,45-16,00
úterý	6,30-13,00	úterý	9,45-16,00
středa	10,00-16,00	středa	6,30-12,45
čtvrtek	10,00-16,00	čtvrtek	6,30-12,45
pátek	10,00-16,00	pátek	6,30-12,30
Učitel 1		Učitel 2	
pondělí	6,30-13,00	pondělí	9,45-16,00
úterý	6,30-13,00	úterý	9,45-16,00
středa	6,30-12,30	středa	9,45-16,00
čtvrtek	10,00-16,00	čtvrtek	6,30-12,45
pátek	10,00-16,00	pátek	6,30-12,30

Všichni zaměstnanci jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí).

Specializované služby, jako je např. logopedie, rehabilitace či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ke kterým předškolní učitel sám není dostatečně kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky - rodičům je škola těchto odborníků nabízena (speciální pedagogové, poradenští psychologové, lékaři, rehabilitační pracovníci aj.).

Na škole působí (dle aktuálních personálních podmínek) školní speciální pedagog, který provádí diagnostiku a depistáž, konzultace, metodické vedení, intervenční činnosti, poradenství

a koordinaci - vzhledem k žákům se speciálně vzdělávacími potřebami.

Participuje s vedením MŠ, učiteli MŠ, rodiči, pedagogy ZŠ vzhledem k předškolní úrovni dětí, školní zralosti a podílí se na přípravě, průběhu a vyhodnocení Zápisu do 1.tříd ZŠ Bez hranic.

Dle aktuálních možností vede předškolní klub "Předškolák", jehož cílem je mapovat úroveň předškolní zralosti dětí MŠ.

3.7 Spoluúčast rodičů

MŠ Bez hranic si zakládá na tom, aby ve vztazích mezi zaměstnanci školy a rodiči panovala oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat. Spolupráce funguje na základě partnerství. Učitelé sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, resp. rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět. Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů, podle svého zájmu zde vstupovat do her svých dětí. Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje. Projeví-li zájem, mohou se spolupodílet při plánování programu mateřské školy, při řešení vzniklých problémů apod .

Učitelé pravidelně informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení. Domlouvají se s rodiči o společném postupu při jeho výchově a vzdělávání. Všichni zaměstnanci školy chrání soukromí rodiny a zachovávají diskretnost v jejích svěřených vnitřních záležitostech. Jednají s rodiči ohleduplně, taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi.

Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě; nabízí rodičům kontakty na poradenský servis i nejrůznější osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP) je prostředí všech MŠ maximálně bezpečné s ohledem na potřeby dítěte se SVP, je zabezpečena možnost pohybu a orientace dítěte v prostorách školy pomocí dostupných technických prostředků nebo lidských zdrojů.

Dle potřeb konkrétního dítěte se SVP jsou k dispozici kompenzační (technické a didaktické) pomůcky, je zajištěna kvalitní průběžná speciálně pedagogická péče (logopedická, strukturované učení, předmět speciálně pedagogické péče, jazyk...). Mateřská škola zajišťuje spolupráci se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství.

V souladu s právními předpisy je případně snížen počet dětí ve třídě. Podle stupně přiznaného podpůrného opatření je případně přítomen asistent pedagoga. Pokud je potřeba, probíhá vzdělávání dítěte ve vhodném komunikačním systému.

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Všechna pracoviště MŠ Bez hranic mají dostatek materiálů, knih a didaktických pomůcek, kterými mohou dále rozvíjet kognitivní schopnosti dětí; dle svých možností vytváří takové materiální podmínky, které umožní dítěti jeho talent rozvíjet (např. nadstandardní vybavení třídy hudebními nástroji, výtvarnými pomůckami).

Vzdělávání nadaných dětí je připraveno takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. Při vzdělávání jsou vytvářeny vhodné organizační podmínky (např. možnost samostatné práce s náročnějším zadáním). Pedagogové si prohlubují znalosti a dovednosti související se vzděláváním nadaných dětí. Podporují zvědavost dítěte, povzbuzují ke kladení otázek, podporují hledání vlastních cest a způsobů řešení, tvořivost, kombinační schopnosti a originalitu.

Mateřská škola spolupracuje s odborníky ze školského poradenského zařízení, se zákonnými zástupci dítěte a dalšími subjekty (zájmové organizace, vzdělávací instituce, sponzoři atp.).

3.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti.

MŠ Mšec má třídy s věkově homogenním uspořádáním; ve třídě, která je určena prioritně pro nejmladší děti (tedy i pro dvouleté děti) je použito více zavřených, dostatečně zabezpečených skříněk k ukládání hraček a pomůcek než ve třídě, která je určena prioritně pro starší a předškolní děti. Tím je zajištěna bezpečnost dětí a předkládání přiměřeného množství podnětů pro tyto děti.

MŠ Srbeč a MŠ Tuřany mají třídy s věkově heterogenním uspořádáním; zde jsou pro zajištění bezpečnosti dvouletých dětí jiným způsobem zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty. Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.

Prostředí všech MŠ je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku.

Mateřské školy jsou vybaveny dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte.

Šatny jsou vybaveny dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby.

Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek).

Mateřské školy vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami.

Dítěti je umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty.

Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí.

Všichni pedagogové uplatňují k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímají.

Ve všech MŠ jsou aktivně podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

4 Organizace vzdělávání

Druh provozu školy: Celodenní

Počet tříd včetně bližší charakteristiky:

Ve všech MŠ je zajištěn celodenní provoz.

MŠ Tuřany MŠ Mšec MŠ Srbeč

6:30 - 16:30h 6:30 - 16:30h 6:30 - 16:00h

Režim dne je maximálně uvolněn tak, aby bylo možné co nejvíce vyhovět potřebám a zájmům dětí. V průběhu celého dne prostupují individuální i skupinové hry, spontánní činnosti a činnosti řízené vedoucí k plnění cílů ŠVP, cvičení, hygiena, stravování, pitný režim, pobyt venku, odpočinek.

Přímou výchovnou práci si učitelka přizpůsobuje během dopoledne dle svého uvážení a momentální situace. Děti mají stejné možnosti, stejná práva i stejné povinnosti.

Počet tříd:

MŠ Tuřany - 2 třídy (Červený dráček, Modrý dráček) - celkem 50 dětí

MŠ Mšec - 2 třídy (Žabičky, Sluníčka) - celkem 50 dětí

MŠ Srbeč - 1 třída (Berušky) - celkem 25 dětí

Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd:

MŠ Mšec má 2 třídy s věkově homogenním uspořádáním, děti jsou do tříd zařazovány podle věku.

MŠ Srbeč má 1 věkově heterogenně uspořádanou třídu.

MŠ Tuřany má 2 třídy s věkově heterogenním uspořádáním; děti jsou do tříd zařazovány podle uvážení učitelů MŠ (zejména tak, aby byly třídy věkově vyváženy) s přihlédnutím na individuální žádosti rodičů a potřeby dítěte.

Činnosti se souběžným působením dvou učitelů ve třídě:

Souběžné působení dvou učitelů v každé třídě je zejména při vzdělávacích aktivitách při pobytu dětí mimo budovu školy (školní zahrada, vycházka v okolí MŠ, výlety...); příp. v prostorách školy nebo jiných prostorách (divadlo, kino...)

Kritéria pro přijímání dětí do MŠ Mšec, MŠ Srbeč, MŠ Tuřany

1. Přednostně je vždy přijato dítě rok před nástupem povinné školní docházky.
2. Pakliže nedojde k přijetí dítěte dle kritéria pod bodem 1., vychází při přijímání dětí do MŠ ředitel školy z kritérií uvedených v následující tabulce.
Přednostně bude přijato dítě s vyšším bodovým hodnocením. Kritéria jsou posuzována k datu zápisu.
3. Kritéria, podle nichž bude ředitel postupovat při rozhodování na základě ustanovení 165 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole v případě, kdy počet žádostí o přijetí k předškolnímu vzdělávání v daném roce překročí stanovenou kapacitu maximálního počtu dětí pro mateřskou školu.

Kritéria o přijetí (bodové hodnocení):

5-ti leté děti - předškoláci s trvalým pobytem v Tuřanech, Mšeci, Srbči a spádové obvody: Libovice, Jedomělice, Malíkovice, Studeněves. **20 bodů**

4-leté děti s trvalým pobytem v Tuřanech, Mšeci, Srbči a spádové obvody: Libovice, Jedomělice, Malíkovice, Studeněves. **15 bodů**

3-leté děti s trvalým pobytem v Tuřanech, Mšeci, Srbči a spádové obvody: Libovice, Jedomělice, Malíkovice, Studeněves. **13 bodů**

Sourozenci dětí, které navštěvují ZŠ a MŠ Bez hranic. **5 bodů**

2-leté děti s trvalým pobytem v Tuřanech, Mšeci, Srbči a spádové obvody: Libovice, Jedomělice, Malíkovice, Studeněves. **4 body**

5-ti leté děti - předškoláci s trvalým pobytem mimo Tuřany, Mšec, Srbeč a spádové obvody: Libovice, Jedomělice, Malíkovice, Studeněves. **5 bodů**

4-leté děti s trvalým pobytem mimo Tuřany, Mšec, Srbeč a spádové obvody: Libovice, Jedomělice, Malíkovice, Studeněves. **4 body**

3-leté děti s trvalým pobytem mimo Tuřany, Mšec, Srbeč a spádové obvody: Libovice, Jedomělice, Malíkovice, Studeněves. **3 body**

2-leté děti s trvalým pobytem mimo Tuřany, Mšec, Srbeč a spádové obvody: Libovice, Jedomělice,

Malíkovice, Studeněves. **1 bod**

Děti s trvalým pobytem mimo Tuřany, Mšec, Srbeč, jejichž zákonný zástupce je zaměstnán ve školském zařízení těchto obcí. **4 body**

5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Zaměření školy

MŠ Bez hranic je zaměřena všeobecně, předškolní vzdělávání všech tříd vychází ze vzdělávacích oblastí: Dítě a jeho tělo; Dítě a ten druhý; Dítě a jeho psychika; Dítě a svět; Dítě a společnost.

5.2 Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

ŠVP MŠ Bez hranic je vzdělávací dokument, jenž je zpracován souladu s RVP PV a s obecně platnými předpisy.

Respektujeme tři základní rámcové dlouhodobé cíle, které vytyčuje RVP PV:

1) rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání

2) osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost

2) získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Těmito cíli směřují učitelky k utváření schopností, dovedností, návyků, postojů a hodnot vzdělávání dětí a řídí se jimi nejen při plánovaných činnostech, ale i při veškerých spontánních které se naskytanou během každodenní práce.

Témata jsou koncipována tak, aby byl plněn úkol poznávací společně se sociálním a byly v souladu.

Stěžejním dlouhodobým cílem našeho vzdělávacího programu je rozvoj osobnosti každého dítěte se zaměřením na individuální přístup tak, aby činnosti a aktivity odpovídaly individuálním možnostem a potřebám konkrétního dítěte.

1. Podporujeme samostatnost a tvořivou aktivitu dětí — umět se učit.

2. Zaměřujeme se na tvořivou hru a experimentaci v návaznosti na citové prožitky.

3. Podporujeme schopnost dětí využívat získané poznatky a umět je uvádět do vzájemných vztahů a souvislostí.

4. Přirozeně rozvíjíme specifické možnosti a schopnosti dětí.

5. Vedeme děti k řešení problémů.

6. Snažíme se o účinnou komunikaci s lidmi i technikou spolupráce.

7. Učíme děti respektovat práva svá i jiných - tolerance.

8. Vedeme děti ke vztahu k přírodě i kultuře a jejich ochraně.

9. Podporujeme zdravý způsob života, vedeme děti k péči o své zdraví a bezpečí.

10. Otevřeně spolupracujeme s rodinou a uznáváme její dominantní péči.

5.3 Metody a formy vzdělávání

Formy vzdělávání:

Činnosti v MŠ jsou řízené (organizované) i spontánní.

Hlavní a nejdůležitější prostor má **hra** a **spontánní aktivity** dětí, dále pak **činnosti pro potěšení**, činnosti **řízené**, které jsou **sladěny s hrou, individuální činnosti, skupinové práce, integrované zaměstnání a pokusy a experimenty**.

Každou třídu při komunitním kruhu a řízených činnostech bude doprovázet plyšový maskot třídy: MŠ Tuřany - červený Dráček a modrý Dráček; MŠ Mšec - Žabka a Sluníčko; MŠ Srbeč - Beruška

Metody vzdělávání - děti se učí těmito metodami:

- vést vzájemnou komunikaci a rovnocenný vztah
- pozorovat a sledovat činnost jiného dítěte
- zájmy, sklony, vztah ke kolektivu
- vysvětlování pravidel života v MŠ a v rodině
- vytvářet dostatek možností pro aktivity
- motivace činností
- spolupráce s rodinou
- individuální práce s dětmi
- podněcující metody objemových poznatků na základě vlastní zkušenosti činnosti: hledání, zkoušení, pokusy a omyly
- keramická dílna
- celodenní činnost
- vlastní zkušenosti
- pravidelné ranní cvičení
- vycházky

- otužování
- nadstandardní aktivity - fotbal...
- škola v přírodě
- minimální preventivní program
- divadelní představení v MŠ
- návštěvy divadel
- výlety

5.4 Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP:

PLPP sestavují pedagogičtí pracovníci školního poradenského zařízení (VP, ŠSP), za jejich tvorbu zodpovídá ředitel školy. PLPP se vyhotovují ve formě elektronické. PLPP jsou vytvářeny v součinnosti se všemi vyučujícími, kteří se podílejí na vzdělávání dítěte, dále s třídním učitelem a se zákonnými zástupci dítěte. PLPP jsou vyhodnocovány dle potřeby - min. 1x za 3 měsíce, PLPP škola průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení IVP:

IVP jako podpůrné opatření navrhuje školské poradenské zařízení a zpracovává ho škola v součinnosti se všemi vyučujícími, kteří se podílejí na vzdělávání dítěte, dále s třídním učitelem, se zákonnými zástupci dítěte, s VP a vedením školy. Za tvorbu IVP zodpovídá ředitel školy. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu, v případě potřeby zahrnuje předměty speciálně pedagogické péče. IVP se vyhotovují ve formě elektronické. IVP jsou vyhodnocovány školou vždy za 1. a 2. pololetí školního roku. V případě potřeby může být IVP doplňován a upravován v průběhu školního roku. Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování IVP a poskytuje dítěti, zákonnému zástupci dítěte a škole poradenskou podporu.

Pravidla pro zapojení další subjektů:

a) Vzhledem k zajištění péče o děti se SVP spolupracuje škola s těmito dalšími subjekty:

PPP Rakovník - metodická spolupráce (návštěvy ve škole), konzultace (telefonické, osobní);

SPC Rakovník - metodická spolupráce (návštěvy ve škole), konzultace (telefonické, osobní);

PPP Kladno - konzultace (telefonické, osobní);

SPC Kladno - metodická spolupráce (návštěvy ve škole), konzultace (telefonické, osobní);

Rosa Kladno - konzultace (telefonické);

SVP Slaný - intervenční programy pro třídní kolektivy, intervenční spolupráce pro jednotlivce, konzultace nad výchovnými, školními a rodinnými problémy;

NAUTIS Praha (APLA Praha) - konzultace a součinnost pro diagnostikování obtíží dítěte;

Tamtam Praha (Centrum pro dětský sluch) - metodická spolupráce, konzultace;

SPC Beroun - metodická spolupráce (návštěvy ve škole), konzultace (telefonické, osobní);

a další specialisté - neurologové, psychologové, psychiatři, pediatři, logopedi, foniatři ...

b) Vzhledem k zajištění péče o děti nadané spolupracuje škola s těmito dalšími subjekty:

PPP Rakovník - metodická spolupráce (návštěvy ve škole), konzultace (telefonické, osobní);

PPP Kladno - konzultace (telefonické, osobní);

Mensa ČR - konzultace;

Klub nadaných dětí, testování IQ;

Základní umělecké školy;

Sportovní kluby;

a další specialisté

Zodpovědné osoby - Školní poradenské zařízení :

Školní speciální pedagog (ŠSP) - podílí se na poskytování poradenských služeb i realizaci předmětu speciálně pedagogické péče;

Výchovný poradce (VP) - věnuje se podpoře žáků a pedagogických pracovníků při vzdělávání žáků s potřebou uplatňování podpůrných opatření;

Školní metodik prevence (ŠMP) - věnuje se péči o děti s rizikovým chováním a prevenci rizikového chování;

Vedení školy (ŘŠ, ZŘŠ) - koordinuje spolupráci uvnitř školy.

Další pracovníci školy (třídní učitelé, pedagogičtí pracovníci, speciální pedagogové, logopedičtí asistenti, asistenti pedagoga, vychovatelé..) jsou součástí se školním poradenským zařízením při péči o děti se speciálně vzdělávacími potřebami.

Přehled předmětů speciálně pedagogické péče:

Škola realizuje **Předměty speciálně pedagogické péče** na základě doporučení Školského poradenského zařízení pro vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole.

Přesný rozpis těchto hodin je dán přílohou č.1 k ŠVP. Obsah těchto předmětů je dán doporučením Školského poradenského zařízení pro vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole, který škola do ŠVP přiloží ve formě přílohy (v okamžiku, kdy se dítě začne podle tohoto doporučení vzdělávat).

Předměty speciálně pedagogické péče zahrnují max. 4 děti. Předměty speciálně pedagogické péče jsou poskytovány pedagogickým pracovníkem školy s rozšířenou kompetencí pro oblast speciální pedagogiky nebo speciální pedagog s kvalifikací podle § 18 zákona č. 563/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen "speciální pedagog").

5.5 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Je nezbytné uvědomovat si specifika související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte.

Dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje. Poznává všemi smysly. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ji naplňují. V pohybových aktivitách je méně obratné. Proti starším dětem má výrazně méně zkušeností. Rozdíly v jednotlivých oblastech vývoje dětí tohoto věku jsou velmi výrazné. Pro dvouleté dítě je zařazení do mateřské školy nejčastěji první sociální zkušeností mimo širší rodinu. Obvykle se projevuje silnější potřebou vazby na dospělou osobu. Poznává nové vzorce chování dospělých i vrstevníků, vymezuje si vlastní prostor, přijímá

vymezené hranice a nové role. Učitel zastává velmi významnou pozici, stává se zástupcem rodičů, jistotou a oporou dítěte v běžném dění i v budování vztahů s vrstevníky. Dvouleté děti se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Často vyžadují opakování činností, potřebují pravidelné rituály, zpravidla udrží pozornost jen velmi krátkou dobu. Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponechá jim co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

Průběh vzdělávání dětí od dvou do tří let je zajištěn :

- Vybavením dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek pro dvouleté děti.
- Ve třídě s věkově homogenním uspořádáním pro dvouleté děti je použito více zavřených, dostatečně zabezpečených skříněk k ukládání hraček a pomůcek než ve třídě s věkově heterogenním uspořádáním. Tím je zajištěna bezpečnost dětí a předkládání přiměřeného množství podnětů pro tyto děti.
- Ve věkově heterogenní třídě jsou pro zajištění bezpečnosti jiným způsobem zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty. Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.
- Prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku.
- Mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte.
- Šatna je vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby.
- Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek).
- Vytváříme podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami.
- Dítěti je umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty.
- Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí.
- Učitel uplatňuje k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímá.

- V MŠ jsou aktivně podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.
- Pedagogičtí pracovníci jsou (dle možností školy) proškoleni ohledně specifik práce s dětmi od dvou do tří let.
- Organizace na třídách je uzpůsobena k co největšímu možnému překrytí pedagogických pracovníků – doba řízených činností, vycházky, oběd.
- Péče o děti od dvou do tří let je organizačně a provozně zajištěna v souladu s platnými právními předpisy.

6 Vzdělávací obsah

6.1 Integrované bloky

6.1.1 Podzim se sluníčkem a zvířátky

Název integrovaného bloku	Podzim se sluníčkem a zvířátky
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Integrovaný blok "Podzim se sluníčkem a zvířátky" je složen z několika cílů a směrů: - Rozvíjet a posilovat poznávacích citů, řečových a jazykových dovedností receptivních i produktivních, upevnění a posílení pohybových dovedností v oblasti jemné i hrubé motoriky, získání a rozšíření poznatků o místě bydliště, o své zemi a její kultuře. - Upevnění prvních pracovních představ a dovedností, získávání vědomostí z oblasti zdravotní - uvědomění si vlastního těla. - Dále se zaměřuje na rozvoj komunikačních dovedností a kultivovaného projevu, uvědomění si sebe a ostatních, citů, vůle; rozvoj schopností v citové oblasti a jejich rozvíjení. - Podporu poznávacích schopností - seznamování se s novým prostředím, dětmi i dospělými – adaptace, chápání významu tvorby pravidel a jejich dodržování, podpořit navazování prvních vztahů s dětmi i dospělými, znát své jméno a příjmení, seznamovat se se jmény svých vrstevníků a učitelek. - Upevnit schopnost orientovat se ve třídě, ve škole i dalších prostorách, zahradě, při cestě do školy a zpět domů – se zásadami bezpečnosti. - Pomoci dítěti projevit své potřeby, vyjadřovat přání, komunikovat s dětmi i dospělými, posilovat prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, ve škole, v dětské herní skupině apod.), poznávat pravidla společenského soužití a projevit zdvořilé chování a vystupování - Seznamovat děti s možným nebezpečím způsobeným úrazem, dopravním prostředkem, neznámým člověkem apod. - Rozvíjet u dětí samostatnost v sebe obslužných činnostech, uvědomovat si vlastní tělo. - Pozorovat vnímání, chápání a estetického vyjadřování změn v přírodním a životním prostředí. Upevňování vztahu k domovu, seznamování se s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, vytvářet

	pozitivní vztah k místu bydliště, všimnout si odlišnosti od města, sledovat události v obci a účastnit se jich – tradice, oslavy, výročí. Přirozeně děti směřovat, aby získávaly poznatky o přírodě a jejích proměnách, chápaly rozdíly mezi listnatými a jehličnatými stromy, chránily Životní prostředí, dokázaly charakterizovat podzimní období – rozlišovat počasí a seznámit se s některými projevy počasí, jak se chystá příroda a zvířata k zimnímu spánku, seznamovaly se se základními poznatky o ovoci, zelenině, stromech, keřích a jejich plodech. - Rozvíjet u dětí řečové schopnosti, souvislé vyjadřování, hudební a dramatické cítění, pohybové dovednosti v oblasti hrubé a jemné motoriky.
Obsahové, časové a organizační vymezení integrovaného bloku (specifické informace o integrovaném bloku důležité pro jeho realizaci)	Obsahové vymezení Téma "<u>Podzim se sluníčkem a zvířátky</u>" je závazné, náplně jednotlivých částí integrovaného bloku tvoří učitelé dle situace a podmínek ve třídě jako třídní kurikulum. - do integrovaného bloku jsou zařazena podtémata uvedená níže jako Návrhy dílčích témat pro realizaci Časové vymezení - integrovaným blokem se zabývají žáci v době podzimu (září - listopad) vždy v dopoledních činnostech Organizační vymezení - organizaci integrovaného bloku si stanovují jednotlivé třídy MŠ podle aktuálních podmínek, integrovaný blok je realizován v běžných třídách, dále formou vycházek, činností na zahradě MŠ, formou výletů a exkurzí
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni integrovaného bloku jimiž jsou cíleně utvářeny a rozvíjeny klíčové kompetence dětí	kompetence k učení: Učitel: * vede žáky k aktivnímu vyhledávání, třídění a propojování informací * učí žáky samostatnému pozorování, umožňuje žákům poznávat smysl a cíl učení * motivuje žáky k celoživotnímu učení kompetence k řešení problémů: Učitel: * zadává úkoly způsobem, který umožňuje více postupů * předkládá žákům různé zdroje informací, které jim mají pomoci k řešení problému * vede žáky k ověřování správnosti řešení problému komunikativní kompetence: Učitel:

	* vede Žáky ke správné formulaci obsahu sdělení v rámci probíraných témat * rozvíjí u Žáků dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory * učí Žáky naslouchat a pozorovat * učí Žáky užívat komunikačních dovedností k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráce s ostatními lidmi, k bezpečné komunikaci sociální a personální kompetence: Učitel: * využívá skupinové práce a vede Žáky k účinné spolupráci * dohlíží na vytváření pravidel skupiny * posiluje sebedůvěru Žáků a jejich samostatný rozvoj Činnostní a občanské kompetence: Učitel * vede Žáky k dodržování stanovených pravidel ve skupině, společnosti * posiluje v Žácích ochotu pomoci druhým * učí Žáky chránit přírodu a žít v souladu s ní * vede Žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci * vede Žáky k udržování pořádku na pracovním místě
Návrhy dílčích témat pro realizaci	- Naše mateřská škola - Učím se být kamarád - Kde žiji? - Ovoce a zelenina - Podzim na poli a stroje - Podzim na zahradě - Podzim v lese - Podzimní čci - Když padá listí - Počasí na podzim - Moje zdraví - Halloween

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	všimnout si změn a dění v nejbližším okolí osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog	rozvoj a užívání všech smyslů rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.) poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) utvořit jednoduchý rým správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči

		naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
		chápat slovní vtip a humor
		postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
		poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
		popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
		pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
		zorganizovat hru
		respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
		zorganizovat hru
		respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení	rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
		poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
		chápat slovní vtip a humor
		chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase

řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého	získání relativní citové samostatnosti	rozhodovat o svých činnostech odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon sledovat očima zleva doprava sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech sledovat a vyprávět příběh, pohádku
	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) utvořit jednoduchý rým správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit chápat slovní vtip a humor postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování zorganizovat hru respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
	rozvoj schopnosti sebeovládání	přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
		uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
		respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pociť, získané dojmy a prožitky vyjádřit	zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
		vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
		vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
		porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
	poznávání jiných kultur	mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí

		mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost	osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
		poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
		učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
		vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
		utvořit jednoduchý rým
		správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
		naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
		chápat slovní vtíp a humor
		postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
		poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
		popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
		pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

		mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
		odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
		bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
		navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
		porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
		dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
		chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
		zorganizovat hru
		respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
		pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát

		základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	poznat napsané své jméno
		poznat některá písmena a číslice, popř. slova
	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
		prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
		přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
		řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
		postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno		
popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)		
		pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
komunikuje v běžných situacích bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
		odmítnout komunikaci, která je mu nepřijemná
	bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.	
		navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se	chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
		uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti

druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy	přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
	osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
		vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
		respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla	
chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
		zorganizovat hru respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti

se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	poznat napsané své jméno poznat některá písmena a číslice, popř. slova rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní	rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí	ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	poznat napsané své jméno poznat některá písmena a číslice, popř. slova

		rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých	rozvoj kooperativních dovedností	spolupracovat s ostatními
	osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucitit s ním, nabídnout mu pomoc apod.) respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
	vytváření pozitivního vztahu k intelektuální činností a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých	rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování

		(odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
	rozvoj schopnosti sebeovládání	přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování zorganizovat hru respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i	poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma

	produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) utvořit jednoduchý rým správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit chápat slovní vtíp a humor postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění	seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé

se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout		odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu	rozvoj schopnosti sebeovládání posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i	poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma

	produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) utvořit jednoduchý rým správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit chápat slovní vtip a humor postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit

		jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
		navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
		začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
		odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
		bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
		navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho

	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit	pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit příroduv okolí, živé tvory apod.) uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

		mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)

6.1.2 Zima se sluníčkem a zvířátky

Název integrovaného bloku	Zima se sluníčkem a zvířátky
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Integrovaný blok "Zima se sluníčkem a zvířátky" má za cíl: • Vést děti k samostatnosti v sebeobsluze i jednání, zdravým životním návykům a postojům. Podporovat růst, vývoj a fyzickou pohodu dětí, zlepšovat jejich zdatnost a pohybovou kulturu. • Podporovat všestranný rozvoj dítěte po stránce jazykové, myšlenkové a tvůrčí. Rozvíjet jeho dovednosti při získávání znalostí, představivosti, fantazie. Učit je poznávat sama sebe, rozvíjet citové vazby a vztahy, cvičit vůli k vlastní seberealizaci. • Učit děti k vzájemné komunikaci mezi sebou a dospělými, podporovat utváření vztahů a vazeb. • Pomáhat dětem k osvojování dovedností, návyků a postojů, které jsou základem pro život ve společnosti ostatních lidí a povedou je k dodržování všeobecně uznávaných hodnot estetických, společenských a morálních. • Učit děti vnímat sama sebe jako součást okolního světa a přírody. Vytvářet u nich základy odpovědného přístupu k ní a prostředí vůbec. • Vést děti k pochopení zákonů přírody a podmínek na zemi - rovnováha. • Vést děti k vnímání krásy přírody, minulosti a chránit je - být hrdý na místo, kde žije.
Obsahové, časové a organizační vymezení integrovaného bloku (specifické informace o integrovaném bloku důležité pro jeho realizaci)	Obsahové vymezení Téma "Zima se sluníčkem a zvířátky" je závazné, náplně jednotlivých částí integrovaného bloku tvoří učitelé dle situace a podmínek ve třídě jako třídní kurikulum. - do integrovaného bloku jsou zařazena podtémata uvedená níže jako Návrhy dílčích témat pro realizaci

	Časové vymezení - integrovaným blokem se zabývají Žáci v době zimy (prosinec-únor) vždy v dopoledních činnostech Organizační vymezení - organizaci integrovaného bloku si stanovují jednotlivé třídy MŠ podle aktuálních podmínek, integrovaný blok je realizován v běžných třídách, dále formou vycházek, činností na zahradě MŠ, formou výletů a exkurzí
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni integrovaného bloku jimiž jsou cíleně utvářeny a rozvíjeny klíčové kompetence dětí	kompetence k učení: Učitel: * vede Žáky k aktivnímu vyhledávání, třídění a propojování informací * učí Žáky samostatnému pozorování, umožňuje Žákům poznávat smysl a cíl učení * motivuje Žáky k celoživotnímu učení
	kompetence k řešení problémů: Učitel: * zadává úkoly způsobem, který umožňuje více postupů * předkládá Žákům různé zdroje informací, které jim mají pomoci k řešení problému * vede Žáky k ověřování správnosti řešení problému
	komunikativní kompetence: Učitel: * vede Žáky ke správné formulaci obsahu sdělení v rámci probíraných témat * rozvíjí u Žáků dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory * učí Žáky naslouchat a pozorovat * učí Žáky užívat komunikačních dovedností k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi, k bezpečné komunikaci
	sociální a personální kompetence: Učitel: * využívá skupinové práce a vede Žáky k účinné spolupráci * dohlíží na vytváření pravidel skupiny * posiluje sebedůvěru Žáků a jejich samostatný rozvoj
	Činnostní a občanské kompetence: Učitel: * vede Žáky k dodržování stanovených pravidel ve skupině, společnosti * posiluje v Žácích ochotu pomoci druhým * učí Žáky chránit přírodu a žít v souladu s ní

	* vede Žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci * vede Žáky k udržování pořádku na pracovním místě
Návrhy dílčích témat pro realizaci	- Čert a Mikuláš - Advent-tradice a zvyky - Výroba ozdob a dárků - Tři králové - Zima - Zvířátka v zimě - Zimní sporty - Masopust - Kniha přátel člověka - Z pohádky do pohádky - Hračka

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	rozvoj a užívání všech smyslů	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) všimnout si změn a dění v nejbližším okolí mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem,

		jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i Životní prostředí mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a Životní praxi
si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	zorganizovat hru chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou zorganizovat hru navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.

		uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog	rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách) poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno poznat napsané své jméno poznat některá písmena a číslice, popř. slova rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci sledovat očima zleva doprava sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech sledovat a vyprávět příběh, pohádku vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.

		formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat domluvit se slovy i gesty, improvizovat chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách) poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) utvořit jednoduchý rým vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího) vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej	poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	chápat slovní vtíp a humor odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí

se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat	rozvoj kooperativních dovedností	zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) spolupracovat s ostatními
uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení	osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.) zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod. vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého	rozvoj a užívání všech smyslů	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem

		vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
	získání relativní citové samostatnosti	vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.) být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem prožívat radost ze zvládnutého a poznaného přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)

		uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
		vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
	rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
		vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
		být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
		chápat slovní vtip a humor
		prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
		těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
		uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
		ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
		porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
	poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	chápat slovní vtip a humor
		odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
		přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
		uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek,

		odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
		vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
		mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
		mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
	rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
	pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.		
mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem,		

		jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i Životní prostředí pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit příroduv okolí, živé tvory apod.) porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem

		rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
		vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
		zachovávat správné držení těla
		vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
	rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí	záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
		koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
		ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije	rozvoj společenského i estetického vkusu	vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
		zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a

		technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
		vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
	vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
	seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
		zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
		zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
	poznávání jiných kultur	vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
		mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)

		všimnout si změn a dění v nejbližším okolí mít povědomí o významu Životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i Životní prostředí mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a Životní praxi
	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit rozhodovat o svých činnostech uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
	rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání	vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim prožívat a dětským způsobem projevat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)

řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit rozhodovat o svých činnostech uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství spolupracovat s ostatními
projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

		dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	zorganizovat hru navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.

		uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem	rozvoj schopnosti sebeovládání	zorganizovat hru přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným rozhodovat o svých činnostech řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo	uvědomění si vlastního těla	zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.) koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát

		základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.) mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.) ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem

		vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu zachovávat správné držení těla
	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným rozhodovat o svých činnostech řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích	vytváření základů pro práci s informacemi	záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.) poznat některá písmena a číslice, popř. slova
	získání relativní citové samostatnosti	vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému)

		dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.) být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným rozhodovat o svých činnostech řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
komunikuje v běžných situacích bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství spolupracovat s ostatními vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s

		jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat domluvit se slovy i gesty, improvizovat pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	zorganizovat hru navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat

	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení

		chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon prožívat radost ze zvládnutého a poznání rozhodovat o svých činnostech těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným rozhodovat o svých činnostech řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“

ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) poznat některá písmena a číslice, popř. slova projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) utvořit jednoduchý rým
napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se	začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé

	přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod. vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným

		naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon prožívat radost ze zvládnutého a poznání rozhodovat o svých činnostech těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným rozhodovat o svých činnostech řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným rozhodovat o svých činnostech

průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) poznat některá písmena a číslice, popř. slova projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) utvořit jednoduchý rým vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s

		jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat domluvit se slovy i gesty, improvizovat pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim	rozvoj kooperativních dovedností	zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) spolupracovat s ostatními
	rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání	vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění	rozvoj schopnosti sebeovládání	zorganizovat hru

		přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným rozhodovat o svých činnostech řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)	rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat domluvit se slovy i gesty, improvizovat pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých

se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit

		jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíly, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
		vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
		mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
		mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
	rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
		porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu	zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)	

		zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) všímat si změn a dění v nejbližším okolí mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí) pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit příroduv okolí, živé tvory apod.) osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost

		zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) poznat některá písmena a číslice, popř. slova projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) utvořit jednoduchý rým
ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály,

		jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) poznat některá písmena a číslice, popř. slova projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) utvořit jednoduchý rým
je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.) osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	zorganizovat hru navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály,

		jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
		vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
	rozvoj společenského i estetického vkusu	vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
	vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)

	seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	zorganizovat hru chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti

dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování		vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)

	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.) rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod. začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)

		rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
	poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí	uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají) zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo

		až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.) uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

		dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	zorganizovat hru chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou

	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod. vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	zorganizovat hru chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	zorganizovat hru navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je

	rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
	osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit příroduv okolí, živé tvory apod.) rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškodit, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
	seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu	zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat,

		tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) všímat si změn a dění v nejbližším okolí mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí) pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.) osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební

		představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
	vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o

		osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
		zachovávat správné držení těla
		mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
		pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
		rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu

6.1.3 Jaro se sluníčkem a zvířátky

Název integrovaného bloku	Jaro se sluníčkem a zvířátky
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Integrovaný blok " Jaro se sluníčkem a zvířátky " je složen z několika cílů a směrů: - Podpora rozvoje pocitu sounáležitosti s živou a neživou přírodou, ochranou osobního soukromí ve vztahu k druhým lidem, rozvoje tvořivého sebevyjádření. - Prohloubení vztahu ke čtenému a mluvenému slovu - znát typické znaky jara, získávat vztah k živým bytostem, poznávat faunu a floru, přírodu ne/živou, pozorovat přechod mezi ročními obdobími,

	změny způsobené počasím, první jarní květiny, stromy, keře. - Snaha o rozvíjení citů dítěte působením krás přírody a probouzejícího se jara, získávání vztahu k živým bytostem, rozvoj úcty a ochrany k živým tvorům, význam přátelství člověka a zvířat, seznámení dětí se zvířaty domácími, ve volné přírodě a jejich mláďaty, s přírodou a ptactvem u vody, vodou v řece a rybnících, potocích, koloběhem vody, rozdílem mezi pojmy moře x řeka x rybník, podpora umění odhadnout nebezpečí vody. - Podpora zájmu o obrázkové knihy a encyklopedie, rozvíjení u dětí souvislého řečového projevu, snaha o gramaticky správný projev. Zachycování zážitků ze svého okolí, vyjadřování svých představ. - Vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu. - Rozvoj komunikativních schopností, vytváření základů pro práci s informacemi, rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit. - Povědomí o ochraně soukromí a bezpečí ve vztazích s druhým dítětem i dospělým, vytváření povědomí o existenci ostatních kultur, poznávání jiných kultur.
Obsahové, časové a organizační vymezení integrovaného bloku (specifické informace o integrovaném bloku důležité pro jeho realizaci)	Obsahové vymezení Téma "Jaro se sluníčkem a zvířátky" je závazné, náplně jednotlivých částí integrovaného bloku tvoří učitelé dle situace a podmínek ve třídě jako třídní kurikulum. - do integrovaného bloku jsou zařazena podtémata uvedená níže jako Návrhy dílčích témat pro realizaci Časové vymezení - integrovaným blokem se zabývají žáci v době podzimu (březen-květen) vždy v dopoledních činnostech Organizační vymezení - organizaci integrovaného bloku si stanovují jednotlivé třídy MŠ podle aktuálních podmínek, integrovaný blok je realizován v běžných třídách, dále formou vycházek, činností na zahradě MŠ, formou výletů a exkurzí
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni integrovaného bloku jimiž jsou cíleně utvářeny a rozvíjeny klíčové kompetence dětí	kompetence k učení: Učitel: * vede žáky k aktivnímu vyhledávání, třídění a propojování informací * učí žáky samostatnému pozorování, umožňuje žákům poznávat smysl a cíl učení * motivuje žáky k celoživotnímu učení kompetence k řešení problémů: Učitel: * zadává úkoly způsobem, který umožňuje více postupů

	* předkládá Žákům různé zdroje informací, které jim mají pomoci k řešení problému * vede Žáky k ověřování správnosti řešení problému komunikativní kompetence: Učitel: * vede Žáky ke správné formulaci obsahu sdělení v rámci probíraných témat * rozvíjí u Žáků dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory * učí Žáky naslouchat a pozorovat * učí Žáky užívat komunikačních dovedností k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráce s ostatními lidmi, k bezpečné komunikaci sociální a personální kompetence: Učitel: * využívá skupinové práce a vede Žáky k účinné spolupráci * dohlíží na vytváření pravidel skupiny * posiluje sebedůvěru Žáků a jejich samostatný rozvoj Činnostní a občanské kompetence: Učitel * vede Žáky k dodržování stanovených pravidel ve skupině, společnosti * posiluje v Žácích ochotu pomoci druhým * učí Žáky chránit přírodu a žít v souladu s ní * vede Žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci * vede Žáky k udržování pořádku na pracovním místě
Návrhy dílčích témat pro realizaci	- Jaro v trávě - Jaro na zahradě - Svátky jara - Čarodějnice - Domácí zvířata - Les - Volně žijící zvířata - Vodní říše - Moje rodina – maminka

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	všimnout si změn a dění v nejbližším okolí osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a Životní praxi
si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog	rozvoj a užívání všech smyslů	pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma utvořit jednoduchý rým chápat slovní vtíp a humor popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)

		učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	zorganizovat hru respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	zorganizovat hru respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení	rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.) poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma chápat slovní vtip a humor porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)

řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého	získání relativní citové samostatnosti	vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. rozhodovat o svých činnostech odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon sledovat očima zleva doprava sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech sledovat a vyprávět příběh, pohádku zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma utvořit jednoduchý rým chápat slovní vtíp a humor popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)

		vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky	rozvoj schopnosti sebeovládání	respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
	poznávání jiných kultur	mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v

		rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost	osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma utvořit jednoduchý rým chápat slovní vtíp a humor popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho

		bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
		mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
		chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
		přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
		porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	zorganizovat hru
		respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
		ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
		vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)

užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	poznat napsané své jméno
		poznat některá písmena a číslice, popř. slova
		rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
		vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
		respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
		uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
		uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
		vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
		prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
		přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“		
postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí		
poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno		
popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)		
pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno		
komunikuje v běžných situacích bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
		odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná

		navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.) utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.) respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou

		uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	održovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	zorganizovat hru
		respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevit se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
		uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům	vytváření pozitivního vztahu k intelektuální činností a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
		přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
		řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
		postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
		poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
		pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
		poznat napsané své jméno
		poznat některá písmena a číslice, popř. slova
		rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci

		vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.) respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	poznat napsané své jméno poznat některá písmena a číslice, popř. slova rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.) respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou

		uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
	rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí	ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
		zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	poznat napsané své jméno poznat některá písmena a číslice, popř. slova rolišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.) respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v	chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco

	mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené	
má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých	rozvoj kooperativních dovedností	spolupracovat s ostatními	
	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	poznat napsané své jméno	
		poznat některá písmena a číslice, popř. slova	
		rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci	
		vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)	
		respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.	
		uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou	
		uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je	
		vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
			přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“			
postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí			
poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno			
odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých	rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)	
		pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	
		prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování	

		(odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
		uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
	rozvoj schopnosti sebeovládání	respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
		přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
		uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	zorganizovat hru
		respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
		ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
		vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení
		vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
		naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

		zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
		postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
		poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
		poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
		utvořit jednoduchý rým
		chápat slovní vtip a humor
		popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
		učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
		vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
		pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
		začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění	seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)

	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího) naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)

chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

		vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu	rozvoj schopnosti sebeovládání	respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího) naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
		postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
		poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
		poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
		utvořit jednoduchý rým
		chápat slovní vtip a humor
		popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
		učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno		

je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají) dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho

		bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit	pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit příroduv okolí, živé tvory apod.) rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně

		uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)

6.1.4 Léto se sluníčkem a zvířátky

Název integrovaného bloku	Léto se sluníčkem a zvířátky
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Integrovaný blok "Léto se sluníčkem a zvířátky" je složen z několika cílů a směrů: - Vytváření povědomí o zdravých životních návycích. - Rozvíjení tvořivého myšlení, schopnosti řešení problémů, tvořivého sebevyjádření, smyslu pro spolupráci.

	- Rozvíjení základních kulturně společenských postojů, poznávání jiných kultur. - Osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě. - Rozvoj řečových schopností, vytváření pozitivního vztahu k učení a intelektuálním činnostem. - Poznávání sama sebe a vlastní identity, osvojení si schopností pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým, rozvoj schopností žít a přijímat hodnoty uznávané v tomto společenství, vytvoření povědomí o sounáležitosti s lidmi a společností, zdravých životních návyků a postojů. - Rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka a další formy sdělení. - Posilování zvědavosti, zájmu a radosti z objevování. - Seznámení s pravidly chování k druhému. - Vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností. - Poznávání jiných kultur. - Přibližovat dětem krásy naší země, prožívat společné zážitky strávené v MŠ i mimo ni. - Sledovat úroveň přizpůsobivosti dětí ve skupině a podřídit se zájmům většiny, aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí mimo prostory školy a zvládat jeho změny. - Uvědomovat si sám/a sebe, co vše umím, podporovat zdravou soutěživost. - Osvojovat si poznatky ze života některých druhů exotických zvířat, podporovat zvědavost z poznávání. - Osvojovat dovednosti, které předcházejí čtení a psaní. - Rozvíjet komunikativní dovednosti. - Rozvíjet poznání o existenci jiných národností a kultur, jejich zvláštností. - Přibližovat dětem krásy naší země, seznamovat děti s polohou státu. - Vytvářet povědomí o dějinách České republiky, vést děti k povědomí o státních symbolech naší republiky.
Obsahové, časové a organizační vymezení integrovaného bloku (specifické informace o integrovaném bloku důležité pro jeho realizaci)	Obsahové vymezení Téma "Léto se sluníčkem a zvířátky" je závazné, náplně jednotlivých částí integrovaného bloku tvoří učitelky dle situace a podmínek ve třídě jako třídní kurikulum. - do integrovaného bloku jsou zařazena podtémata uvedená níže jako Návrhy dílčích témat pro realizaci Časové vymezení - integrovaným blokem se zabývají žáci v době podzimu (květen-červen) vždy v dopoledních činnostech Organizační vymezení - organizaci integrovaného bloku si stanovují jednotlivé třídy MŠ podle aktuálních podmínek,

	integrováný blok je realizován v běžných třídách, dále formou vycházek, činností na zahradě MŠ, formou výletů a exkurzí
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni integrovaného bloku jimiž jsou cíleně utvářeny a rozvíjeny klíčové kompetence dětí	kompetence k učení: Učitel: * vede žáky k aktivnímu vyhledávání, třídění a propojování informací * učí žáky samostatnému pozorování, umožňuje žákům poznávat smysl a cíl učení * motivuje žáky k celoživotnímu učení kompetence k řešení problémů: Učitel: * zadává úkoly způsobem, který umožňuje více postupů * předkládá žákům různé zdroje informací, které jim mají pomoci k řešení problému * vede žáky k ověřování správnosti řešení problému komunikativní kompetence: Učitel: * vede žáky ke správné formulaci obsahu sdělení v rámci probíraných témat * rozvíjí u žáků dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory * učí žáky naslouchat a pozorovat * učí žáky užívat komunikačních dovedností k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi, k bezpečné komunikaci sociální a personální kompetence: Učitel: * využívá skupinové práce a vede žáky k účinné spolupráci * dohlíží na vytváření pravidel skupiny * posiluje sebedůvěru žáků a jejich samostatný rozvoj činnostní a občanské kompetence: Učitel: * vede žáky k dodržování stanovených pravidel ve skupině, společnosti * posiluje v žácích ochotu pomoci druhým * učí žáky chránit přírodu a žít v souladu s ní * vede žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci * vede žáky k udržování pořádku na pracovním místě
Návrhy dílčích témat pro realizaci	- Kdo, co, čím? - Smysly

	- Části lidského těla - V zdravém těle zdravý duch - Planeta Země - Vesmír - Čím cestujeme - Děti mají svátek - Těšíme se na prázdniny

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	všimnout si změn a dění v nejbližším okolí osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog	rozvoj a užívání všech smyslů	pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)

	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma utvořit jednoduchý rým chápat slovní vtip a humor popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	zorganizovat hru respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci rozvoj schopnosti sebeovládání	zorganizovat hru respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti

		přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení	rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.) poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma chápat slovní vtíp a humor
řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého	získání relativní citové samostatnosti rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. rozhodovat o svých činnostech odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost

se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon sledovat očima zleva doprava sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech sledovat a vyprávět příběh, pohádku
	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma utvořit jednoduchý rým chápat slovní vtip a humor popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	zorganizovat hru respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování

	rozvoj schopnosti sebeovládání	respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pociť, získané dojmy a prožitky vyjádřit	porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
	poznávání jiných kultur	mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí

		mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost	osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
		naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
		postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
		poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
		poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
		utvořit jednoduchý rým
		chápat slovní vtip a humor
		popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
		učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
		vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
		pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
		správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
		přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
		naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)

projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
		bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
		odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
		navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
		zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
		vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
		chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství		
porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad		

odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	zorganizovat hru respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla) vytváření pozitivního vztahu k intelektuální činností a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	poznat napsané své jméno poznat některá písmena a číslice, popř. slova rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího) prožívat radost ze zvládnutého a poznaného přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí

		poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
komunikuje v běžných situacích bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopný respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti

	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
	osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.) respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je poznat napsané své jméno poznat některá písmena a číslice, popř. slova rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“

		postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	zorganizovat hru respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	poznat napsané své jméno poznat některá písmena a číslice, popř. slova rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)

	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon sledovat očima zleva doprava sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech sledovat a vyprávět příběh, pohádku
	rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí	zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
		zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
		zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
		ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
		zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí

		(zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých	rozvoj kooperativních dovedností	spolupracovat s ostatními
	osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucitit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
		respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
		uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
		uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
		poznat napsané své jméno
		poznat některá písmena a číslice, popř. slova
		rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
		prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
		přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“	
	postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí	
	poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	

		popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých	rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.) vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
	rozvoj schopnosti sebeovládání	respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	zorganizovat hru respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je

průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma utvořit jednoduchý rým chápat slovní vtip a humor popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti;	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat,	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti

dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim	spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění	seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
	vytváření pozitivního vztahu k intelektuální činností a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
		posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)

		respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)	vytvoření povědomí o vlastní souměřitelnosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho

chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu	rozvoj schopnosti sebeovládání posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

		poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma utvořit jednoduchý rým chápat slovní vtip a humor popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)

		dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná

		navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
		chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
		přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
		porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit	pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
		rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
		uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
		uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých

bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)		zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)

6.2 Popis zpracování třídního vzdělávacího programu

Jednotlivé integrované bloky a jejich možná podtémata budou zpracovány na úrovni třídy, Třídního vzdělávacího programu (TVP), náplň TVP tvoří učitelé dle situace a podmínek ve třídě jako třídní kurikulum. Zpracování TVP bude za podmínek souladu se ŠVP - RVP PV.

6.3 Dílčí projekty a programy

Součástí TVP je i možnost využití projektového vzdělávání (většinou napříč oběma třídami - MŠ Mšec, MŠ Tuřany) s přesahem více dnů. Tématy projektů jsou zejména podtémata Integrovaných bloků, jako např.: Advent, Halloween, Svátky jara, Řemesla apod.

7 Evaluační systém – evaluační činnosti školy

Tato oblast by měla hodnotit naplňování stanovených záměrů a cílů školy v souladu s cíli RVP PV.

Evaluace integrovaných bloků

Cíl: Vyhodnotit naplnění stanovených záměrů v rámci realizované vzdělávací nabídky, stanovit případná opatření do dalšího, navazujícího tematického plánu v rámci integrovaného bloku.

Čas: Vždy po ukončení podtématu integrovaného bloku.

Nástroje: Záznam do činnostního plánu, konzultace učitelek, dle potřeby záznam do přehledu o rozvoji dítěte, konzultace s rodiči.

Kdo: Pedagogičtí pracovníci.

Evaluace podtémat jako celku jednoho integrovaného bloku

Cíl: Zhodnotit soulad vytvořených podtémat daného integrovaného bloku, prověřit naplnění stanovených záměrů jako celku, případná opatření.

Čas: Po ukončení realizace daného integrovaného bloku.

Nástroje: Záznam do TVP, konzultace učitelek, konzultace s odborníky v PPP.

Kdo: Pedagogičtí pracovníci.

Evaluace dílčích projektů

Cíl: Plnění záměrů, začlenění cílů dílčích projektů do jednotlivých integrovaných bloků.

Čas: 1x za dva měsíce – průběh realizace; 1x ročně (červen) - naplnění záměrů.

Nástroje: Záznam v TVP, konzultace pedagogů - pedagogické porady; konzultace učitel - rodič; konzultace učitele — vedoucí ŠJ, vedoucí kuchařka

Kdo: Pedagogičtí pracovníci.

Hodnocení dětí

Cíl: Hodnotit vývojové pokroky jednotlivých dětí.

Čas: Převážně průběžně, dle aktuální situace a potřeby.

Nástroje: - konzultace učitelek konzultace s rodiči, konzultace s odborníky z PPP, diagnostika dětských výtvarných prací, cílené pozorování, záznamy do archů dle stanovených kritérií (grafické i písemné) na základě diagnostiky a pozorování, vedení portfolia, dle potřeby stanovení případných opatření.

Kdo: Pedagogičtí pracovníci.

Soulad TVP – ŠVP – RVP PV

Cíl: Ověřit soulad TVP — ŠVP — RVP PV, hodnocení naplňování záměrů, vzdělávacího obsahu podmínek, metod, forem práce, spoluúčast rodičů.

Čas: 2x ročně.

Nástroje: - přehledy o rozvoji dětí – fotodokumentace; výstavy, vystoupení dětí – záznamy; monitoring; hospitační záznamy; konzultace; dotazníky pro rodiče a zřizovatele; pedagogické porady; autoevaluace pedagogických pracovníků; vlastní hodnocení školy.

Kdo: Pedagogičtí pracovníci, rodiče, zřizovatel.

Průběh vzdělávání a výsledky

Evaluace průběhu vzdělávání bude zaměřena na hodnocení vlastního vzdělávacího procesu, používaných metod a forem práce, uplatnění nových poznatků a zkušeností, naplnění cílů a koncepčních záměrů ŠVP a výsledků vzdělávání.

Soulad TVP – ŠVP – RVP PV

Cíl: Ověřit soulad TVP – ŠVP – RVP PV, hodnocení naplňování záměrů, vzdělávacího obsahu podmínek, metod, forem práce, spoluúčast rodičů.

Čas: 2x ročně.

Nástroje: - přehledy o rozvoji dětí – fotodokumentace; výstavy, vystoupení dětí – záznamy; monitoring; hospitační záznamy; konzultace; dotazníky pro rodiče a zřizovatele; pedagogické porady; autoevaluace pedagogických pracovníků; vlastní hodnocení školy.

Kdo: Pedagogičtí pracovníci, rodiče, zřizovatel.

Evaluace uplatněných metod, postupů, forem práce – vzdělávací proces

Cíl: Zhodnocení vlastního průběhu a výsledků vzdělávání z hlediska používaných metod a forem práce se záměry v této oblasti v ŠVP.

Čas: Průběžně, dotazníky.

Nástroje: - monitoring, vzájemné hospitace konzultace pedagogů hospitace, uplatňování poznatků z dalšího vzdělávání, dotazníky + výstup, pedagogické porady, sebehodnocení dětí, nástroje.

Kdo: Pedagogičtí pracovníci, děti, rodiče.

Osobní rozvoj pedagogů

Cíl: Uplatnění nových poznatků z DVPP ve vlastní práci, autoevaluace vlastního vzdělávacího procesu, autoevaluace ve vztahu k dalšímu osobnostnímu růstu.

Čas: Průběžně, dotazníky v červnu.

Nástroje: - konzultace, pedagogické porady, hospitace, monitoring, dotazníky

Kdo: Pedagogičtí pracovníci.

Podmínky vzdělávání

Cílem evaluační činnosti v této oblasti je vyhodnocení podmínek pro naplňování koncepčních záměrů ŠVP.

Evaluace personálních podmínek

Cíl: Zhodnotit personální podmínky ve vztahu k naplnění cílů RVP PV: o kvalifikovanost pedagogického týmu

Čas: Červen

Nástroje: dotazníky, průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků, kontrolní činnost, hospitace, pedagogické a provozní porady

Kdo: Ředitel, učitelé, vedoucí ŠJ, vedoucí kuchařka, školník – dle stanovených kompetencí

Evaluace materiálních podmínek

Cíl: Zhodnotit materiální podmínky školy ve vztahu k naplňování ŠVP: budova-technický stav, vybavení tříd – dětský nábytek, pomůcky, hračky, zahrada+zahradní náčiní, ŠJ /vybavení v souladu s legislativou)

Čas: září, leden, červen

Nástroje: dotazníky, záznamy z pedagogických a provozních porad, záznamy z kontrolní činnosti,

fotodokumentace, jednání se zřizovatelem (účast v zastupitelstvu)

Kdo: všichni zaměstnanci dle místa pracovní působnosti a zřizovatel

Evaluace ekonomických podmínek

Cíl: Hodnocení činnosti v oblasti ekonomiky školy: sledování čerpání mzdových nákladů; účelnost a efektivnost hospodaření, motivační činnosti, rozbor čerpání příspěvku obce, rozbor hospodaření – pololetní účetní závěrka, roční účetní závěrka, sledování naplňování záměrů dle ročního prováděcího plánu a rozpočtu školy v oblasti mzdové i příspěvku obce.

Čas: Rozbory dle směrnice ředitele školy, přehledy čerpání 4x ročně, ostatní průběžně.

Nástroje: tabulky, zprávy + rozbory, pedagogické a provozní porady, konzultace

Kdo: účetní, ředitel – dle stanovených kompetencí

Evaluace organizačních podmínek školy

Cíl: Zohlednit účelnost a vhodnost organizace a režimového uspořádání ve vztahu k naplňování záměrů ŠVP.

Čas: leden, červen

Nástroje: monitoring, hospitace, kontrolní činnost, dotazníky, záznamy z pedagogických porad, konzultace

Kdo: všichni zaměstnanci dle profesní odpovědnosti a místa výkonu práce

Spolupráce

Cílem této oblasti je vyhodnocení přínosu partnerství pro naplňování stanovených záměrů v ŠVP.

Evaluace spolupráce s rodinou

Cíl: Úspěšnost zvolených metod, forem spolupráce a naplnění stanovených záměrů v této oblasti v ŠVP.

Čas: září, leden, červen

Nástroje: fotodokumentace, zveřejnění záznamů z doplňkového programu školy, rozhovory s rodiči, monitoring mezi rodiči, dotazníky, provozní porady, mimoškolní akce za účasti rodičů

Kdo: pedagogičtí pracovníci, rodiče-dotazníky, vedoucí ŠJ

Evaluace spolupráce se ZŠ, zřizovatelem, veřejností

Cíl: Vyhodnotit kvalitu a účelnost zvolených metod ve vztahu k naplnění stanovených záměrů v ŠVP.

Čas: červen

Nástroje: zveřejnění fotodokumentace, písemné záznamy o součinnosti a partnerství, projednání rozpočtu školy, webové stránky, konzultace s partnery, vystoupení dětí pro veřejnost, výstava dětských prací v obci, publikační činnosti (regionální tisk)

Kdo: ředitel, učitelka, pracovníci dle stanovených povinností

8 Autoevaluace

Autoevaluace je proces průběžného vyhodnocování vzdělávacích činností, situací i podmínek vzdělávání, realizovaný uvnitř školy, který se odehrává v několika na sebe navazujících a neustále se opakujících fázích. Poznatky získané tímto průběžným vyhodnocováním poskytují pedagogům zpětnou vazbu o kvalitě jejich práce a jsou využívány k optimalizaci a zlepšování vzdělávacího procesu i podmínek v MŠ.

Mateřské školy vyhodnocují svou práci komplexně a je zaměřena na tyto oblasti:

Oblasti autoevaluace

- naplňování cílů programu
- kvalita podmínek vzdělávání
- způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání
- práce pedagogů
- výsledky vzdělávání

Kritéria autoevaluace

- plánování a příprava na činnost
- materiální podmínky pro činnost
- funkčnost třídního plánování
- psychohygienické podmínky
- motivace a hodnocení dětí
- interakce, komunikace a klima třídy

Nástroje autoevaluace

- dotazníky rodičům
- dotazníky pedagogům

Fáze autoevaulace

- sběr informací
- analýza informací
- plán dalšího postupu

Výsledky jsou vyhodnocovány písemně a dotazníky od rodičů jsou vyhodnoceny i graficky.